

16. Odpovědnost za škody zaměřená na prodej skla

Škoda = majetková újma vyjádřená v penězích

Druhy škod

1. škody zaviněné, které vznikly:

- **z nedbalosti**

Zaměstnanec jedná nedbale, i když ví, že škodu může způsobit (nedbalost vědomá).

Může ji způsobit také ten, kdo neví, že škodu může způsobit (nedbalost nevědomá).

Zaměstnanec hradí způsobenou škodu do výše 4,5 násobku svého průměrného měsíčního výdělku.

- **úmyslně**

K úmyslným škodám dochází zejména při odcizení majetku zaměstnavatele nebo při zpronevěření takové věci (tj. nakládání s věcí jako s vlastní).

Zaměstnanec hradí způsobenou škodu v plné výši.

- **v opilosti nebo požití omamných látek**

Zaměstnanec hradí způsobenou škodu v plné výši.

- **porušením povinností nebo opomenutím**

To, jak zaměstnanec měl jednat, je uvedeno v pracovních povinnostech vyplývajících z pracovní smlouvy.

Zaměstnanec hradí způsobenou škodu v plné výši.

- **neodbornou činností**

Zaměstnanec hradí způsobenou škodu v plné výši.

2. škody nezaviněné, které vznikly

- **vlivem přirozených úbytků na zboží**

Závisí na fyzikálně-chemickém složení zboží a jsou ovlivnitelné jen z části.

Např. vysychání, vypařování zboží s vyšším obsahem vody.

- **vlivem nenadálé živelné pohromy**

- **vlivem krádeže**

Obecná odpovědnost zaměstnanců za škodu

- pracovník odpovídá za škodu **způsobenou zaviněným porušením povinností** při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi
- zavinění může mít formu úmyslného jednání nebo jednání z nedbalosti
- mnohem častěji pracovník odpovídá za škodu způsobenou z nedbalosti (např. pracovník poruší při jízdě služebním vozem dopravní předpisy, havaruje a poškodí automobil)
- odpovědnost pracovníka se však může poměrně omezit, jestliže škoda byla způsobena též porušením povinností ze strany organizace

Náhrada škody vyplývající z obecné odpovědnosti

- při obecné odpovědnosti se hradí skutečná škoda, a to v penězích, jestliže pracovník neodčinil škodu uvedením v předešlý stav

Odpovědnost zaměstnance za schodek

- **je to odpovědnost za schodek na hodnotách (majetku), které jsou zaměstnanci svěřeny, např. pokladna**
- **schodek (manko) = rozdíl mezi skutečným a účetním stavem svěřených hodnot**
- **zaměstnavatel tedy nemusí prokazovat zavinění zaměstnance, které se předpokládá**

- předpokladem hmotné odpovědnosti je uzavření písemné **dohody o hmotné odpovědnosti** – musí být stvrzena **vlastnoručním podpisem** zaměstnance (od 18 let věku) a zaměstnavatele
- *předmětem dohody o hmotné odpovědnosti mohou být pouze předměty, které jsou určeny k obratu nebo oběhu – jde např. o peníze svěřené zaměstnancům bank, zboží určené k prodeji v obchodě, ke skladování nebo přepravě, finanční prostředky inkasované při hotovostním platebním styku, pohonné hmoty, stravenky, kolky, poštovní známky aj.*
- *předmětem dohody nemůžou být věci, které nejsou určeny k oběhu nebo obratu nebo s kterými nemá zaměstnanec možnost sám nakládat, např. služební motorová vozidla, dlouhodobé prostředky atd.*

1. Individuální hmotná odpovědnost – hmotně odpovědný je jediný zaměstnanec

2. Kolektivní hmotná odpovědnost – uzavírá ji současně více pracovníků, všichni odpovídají společně, např. na skladu

- *při společné hmotné odpovědnosti se určuje podíl náhrady jednotlivým pracovníkům – podle poměru jejich hrubých výdělků (výdělek vedoucího a jeho zástupce se započítává ve dvojnásobné výši)*
- *podíl stanovený jednotlivým pracovníkům nesmí přesáhnout částku jejich průměrného měsíčního výdělku (pokud se tak neuhradí celá škoda, uhradí zbytek vedoucí a jeho zástupce)*

Odpovědnosti se může pracovník zprostit:

- pokud prokáže, že schodek vznikl zcela nebo zčásti **bez jeho zavinění**
- prokáže, že nebyly vytvořeny potřebné **pracovní podmínky** na pracovišti (*nedostatečné obsazení prodejny, její nedostatečné technické vybavení, neprovádění kontrol a inventarizací, obsazení prodejny nekvalifikovanými silami...*)

Pracovník může odstoupit od dohody:

- je-li **převáděn** na jinou práci
- pokud zaměstnavatel v době do 1 měsíce neodstraní závady v **pracovních podmínkách**, na které ho zaměstnanec upozornil
- je-li na pracoviště zařazen **jiný pracovník** nebo ustanoven jiný vedoucí

Odpovědnost za nesplnění povinností k odvrácení škody

- vzniká za podmínek, že **pracovník vědomě ani neupozornil vedoucího pracovníka na hrozící škodu ani nezakročil proti hrozící škodě**, ačkoli by tímto bylo zabráněno bezprostřednímu vzniku škody
- tento druh pracovníkovi odpovědnosti se vztahuje pouze na podnikatele nebo organizaci, u nichž pracovník pracuje

Náhrada škody vyplývající z odpovědnosti za nesplnění povinností k odvrácení škody

- při stanovení příspěvku k úhradě škody se bude přihlížet k tomu, co bránilo splnění povinnosti a jaký je společenský význam škody, jakož i k osobním a majetkovým poměrům pracovníka, který povinnost nesplnil
- **výše náhrady nesmí přesáhnout částku rovnající se trojnásobku pracovníkova průměrného měsíčního výdělku**

Odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů

- **zaměstnavatel pracovníkovi svěřil předměty na písemné potvrzení**
- jedná se především o různé nástroje, ochranné pracovní prostředky a jiné podobné předměty (v praxi jde např. o svěření kalkulačky, elektronických diářů, měřicích přístrojů...)
- *pokud pracovník převzal sice předmět, ale nikoli na základě písemného potvrzení a dojde ke ztrátě, odpovídá za ztrátu podle zásad obecné odpovědnosti*

Náhrada škody vyplývající z odpovědnosti za ztrátu svěřených předmětů

- při ztrátě svěřené věci musí pracovník, který převzal předmět na základě písemného potvrzení, nahradit vzniklou škodu
- při určení škody na věci se vychází z ceny v době poškození
- musí jít o předmět, který pracovník sám a výlučně používá a má možnost kvalifikovaně zabezpečit jeho ochranu

Odpovědnost podnikatele nebo organizace za škodu

Obecná odpovědnost podnikatele nebo organizace za škodu

- podnikatel nebo organizace odpovídají za škodu pracovníkovi, jestliže škoda vznikla pracovníkovi při plnění pracovních úkolů, nebo v přímé souvislosti s ním porušením právní povinnosti nebo úmyslným jednáním proti pravidlům slušnosti a občanského soužití
- *odpovídají pracovníkovi za škodu též tehdy, jestliže ji způsobili porušením právních povinností jejich pracovníci v rámci plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, jednající jejich jménem*

Odpovědnost podnikatele nebo organizace za škodu na odložených věcech

- podnikatel nebo organizace **odpovídají za škodu na věcech, které pracovník odložil při plnění pracovních úkolů** nebo v přímé souvislosti s ním na místě k tomu určeném, nebo na místě, kam se obvykle ukládají
- *pokud se jedná o odpovědnost za škodu na věcech, které se do zaměstnání běžně nenosí (větší částky peněz, klenoty...) a pokud je organizace nebo podnikatel nepřevzali do zvláštní úschovy, odpovídají do částky 10.000,- Kč*

Odpovědnost podnikatele nebo organizace při odvrácení škody

- pracovník, který utrpěl škodu při odvrácení škody hrozící podnikateli nebo organizaci, **má nárok na náhradu věcné škody i na náhradu účelně vynaložených nákladů**, jestliže nebezpečí sám nevyvolal úmyslně a jestliže si počínal přitom způsobem přiměřeným okolnostem

Odpovědnost podnikatele nebo organizace za škodu způsobenou pracovním úrazem a nemocí z povolání

- za škodu vzniklou pracovním úrazem odpovídá zaměstnavatel, u něhož byl pracovník **v době pracovního úrazu v pracovním poměru**
- za škodu vzniklou nemocí z povolání odpovídá zaměstnavatel, pokud u něho pracovník **pracoval naposledy před zjištěním nemoci z povolání** za podmínek, jež umožnily vznik nemoci z povolání, kterou byl pracovník postižen
- **pracovník není povinen prokazovat zavinění podnikatele nebo organizace** – ti jsou povinni nahradit škodu, i když dodrželi povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud se odpovědnosti nezprostí
- **odpovědnosti se zprostí, jestliže prokáží, že škoda byla způsobena tím, že postižený pracovník svým zaviněním porušil právní nebo ostatní předpisy** k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoli byl s nimi řádně seznámen a jejich znalosti a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány, nebo jestliže si škodu přivodil postižený pracovník svou opilstostí nebo v důsledku užití omamných prostředků a podnikatel nebo organizace nemohli škodě zabránit, a tyto skutečnosti byly jedinou příčinou škody

Sklo

Suroviny pro výrobu skla

Základní suroviny:

1. **Sklářský písek** - (oxid křemičitý), na jehož čistotě závisí kvalita skla.
2. **Dále soda nebo potaš** – tavivo, sklo je lépe zpracovatelné (potaš se používá u výroby křišťálu).
3. **Vápenec** – dodává sklovině chemickou stálost a odolnost.
4. **Suřík** – vysoký lesk u křišťálu
5. **Skleněné střepy**

Pomocné suroviny

1. **Čerící látky** - uhličitany - Ty se při teplotě tavení rozkládají, uvolňují oxid uhličitý, vstřebávají mechanické nečistoty a vzduchové bublinky ve sklovině. Jako další čerící látky se mohou používat soda, potaš nebo uhličitán amonný.
2. **Barviva** - anorganická barviva, nejčastěji se jedná o oxidy kovů.
3. **Odbarvující látky** - oxidy kovů, které vyvolávají chemickou reakci s barvivem, dodávají sklu lesk a průhlednost.
4. **Zakalující látky** - Tyto látky jsou využívány pro získání mléčného nebo kouřového skla, které zůstává průsvitné, ale neprůhledné, např. kostní popel.

Výroba skla

1. **Sklářský kmen** – vzniká smícháním všech surovin.
2. **Tavení ve sklářské peci** – při teplotě 1450°C.
3. **Zpracování skloviny**
 - a) **Foukání** – pomocí sklářské píšťaly (lze vyrábět poloautomaticky), vzniká duté sklo – užitkové a nápojové sklo, dekorální předměty, žárovky,...
 - b) **Lisování** – na ručních, poloautomatických nebo automatických lisech, výrobky: duté sklo s povrchovou úpravou - užitkové a nápojové sklo
 - c) **Tažením** nebo válcováním – nepřetržitým tažením skloviny se vyrábí tabulové sklo, tažené figurky
 - d) **Lití** – do automatického stroje se lije žhavá sklovina – výrobky: tabulové sklo, zrcadlové sklo, sklo s drátěnou vložkou
 - e) **Vytlačováním** - skleněné trubky a tyče (kruhové profily).
 - f) **Vstřikováním** - se tvoří skleněné vlákno.
4. **Chlazení** - probíhá v chladících pecích.
5. **Zušlechťování a dekorování skla**
 - a) **Broušení** - ruční broušení matným nebo leštěným brusem.
 - b) **Malování** - pro malování jsou používány speciální preparáty - matné a lesklé zlato, platina, barevné listy, smalty a barvy.
 - c) **Pískování** - pískování přes šablonu nebo bez šablony. Často kombinované se stříkáním barvami. Vhodné též pro značky a loga zákazníka na výrobku.
 - d) **Rytí** – do hloubky nebo obrušováním základní hmoty
 - e) **Leptání** - kyselinou fluorovodíkovou. Technika, využívající princip odleptání skla, které není chráněno voskem. Rytí dekoru je prováděno strojem. Na povrchu skla tvoří jemnou kresbu. Často kombinované s malováním drahými kovy.
 - f) **Pokovování**
 - g) **Matování** - matování celého výrobku, jeho části nebo dekoru matovací solí.
 - h) **Stříkání** - pro stříkání jsou používány speciální barvy. Stříkání přes šablonu nebo volně.
 - i) **Ledování** – povrch skla se ve žhavém stavu obalí skelnou drtí, potom se v peci zataví, rozfouknutím ve formě vznikají ledové květy
 - j) **Optický dekor** – tvoří ve skle různé vlny, spirály a oka

Vady skla

- kamínky, bublinky, rýhy, nestejná tloušťka stěn, praskání, poškrábaný brus, nedostatečně vypálené barvy, pokřivení výrobku

Sortiment skleněného zboží

Užitkové sklo

1. **Krystalerie** - o bohatě zdobené, ručně foukané sklo.
2. **Stolní sklo** - toto sklo se **fouká** za pomoci automatických strojů, nebo se vyrábí **lisováním**. Zdobí se zlacením, malováním. Jedná se ve své podstatě o "obyčejné sklo".
3. **Varné sklo** - sklo s přídavkem boraxu. Jde o čiré nebo kouřové sklo. Pro domácnost jsou z tohoto skla vyráběny pekáče, konvice, popřípadě celé jídelní soupravy.
4. **Obalové sklo** - duté, získané na foukacích automatech. Nejlevnější s přídavkem pomocných (přídavných) surovin. Může jít o láhve na nápoje, sklenice na konzervování zeleniny.
5. **Nárazuvzdorné sklo** – chlazené v olejové lázni, výrobky: skleničky, misky, šálky, podšálky, odlivky (durit)
6. **Hutní sklo** – tvaruje se přímo u pece, výrobky: vázy, mísy, popelníky
7. **Bižuterie** - Používá se **olovnaté sklo**, jenž je upraveno broušením, barvením, aby dobře lámalo světlo a tím imitovalo drahé kameny.
8. **Optické sklo** - Čočky, rozptylky, sklo do mikroskopů, divadelních kukátek, ale také sklo na televizní obrazovky.
9. **Osvětlovací sklo** - Od stolních lamp až po křišťálové lustry. Může být obyčejné, ale také křišťálové. U křišťálového mluvíme o olovnatém sklu, u lamp je to sklo s přídavkem zakalujících látek.
10. **Zrcadlová galanterie**

Technické sklo

1. **Stavební sklo** - plošné sklo, upravuje se válcováním nebo tažením. Takto upravené sklo se využívá od tenkých skleněných tabulí až po výkladní skříně, skleněné panely, kachle.
2. **Laboratorní (chemické) sklo** - duté foukané na automatech nebo vytlačované - trubky, tyče. Sklo s přídavkem boraxu. Toto sklo používáno na celé chemické aparatury, mimo to je využíváno v petrochemickém průmyslu.
3. **Bezpečnostní sklo** - vícevrstvé ploché sklo zpracovávané na automatech, dnes se již však nahrazuje plasty, konkrétně plexisklem.

Doprava a skladování

Před mechanickými vlivy by měl výrobky ochránit správný obal.

Při dopravě musí být stojany nebo bedny se skleněným zbožím umístěny vertikálně, ve směru pohybu a upevněny tak, aby byla vyloučena možnost jejich posunu a kývání.

Se zbožím neházet, opatrně ukládat a vrstvit.

Doporučuje se ochrana i před přímým slunečním zářením.

Vystavování

při vystavování dodržujeme skladovací podmínky, vystavené zboží sdružujeme do skupin

Odborný prodej

prodávач musí znát sortiment, použití a ošetřování zboží, musí mít komunikační schopnosti a ovládat psychologii prodeje